

אורות השבת

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

גליון מס'
950

עורך
הרב עוזיאל אדרי

פרשת השבוע
בא

מנהל מערכת
הרב אברהם טריקי

דבר רב העיר שליט"א הדביקות בחכמי הדור

וְלַקְחוּ מִן הַדָּם וְנָתַנוּ עַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וְעַל הַמְּשַׁקּוֹף עַל הַבְּתִימִים אֲשֶׁר יֵאָכְלוּ אֹתוֹ בְּהֵם...
וְיִלְכּוּ וְיַעֲשׂוּ בְּגֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כִּן עָשׂוּ
(שמות יב, ז-כח)

כאשר ציוה ה' את משה ואהרן: להגיד שבחן של ישראל שלא הפילו דבר מכל מצות משה ואהרן. ומהו כן עשו, אף משה ואהרן כן עשו (רש"י)

וצריך להבין בדברי רש"י הללו, מה ראתה תורה לשבח את ישראל על כי עשו את מצות ה'. וביותר יפלא, מדוע הוצרכה התורה להדגיש בנפרד את שבחן של משה ואהרן, שגם הם עשו כמצות ה', וכי יעלה על הדעת שלא היו מקיימים ציווי כה ברור של הקב"ה. ובפרט שמצוה זו באה להגן על ישראל, מפני מגיפת הבכורות. והענין יובן בטוב טעם ודעת, בהקדם לביאור הכללי יקר (שם) בסתירה לכאורה שיש בכתובים לגבי ביצוע מצוה זו. דהנה בציווי הקב"ה את משה אודות מצוה זו, אומר הכתוב (שמות יב, ז): 'ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף על הבתים אשר יאכלו אותו בהם'. ברם כאשר ביקש משה להעביר הוראה זו לישראל, הפך את הסדר: 'ולקחתם אגודת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות... ועבר ה' לנגוף את מצרים וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות' (שמות יב, כג). הנה כי כן הקב"ה הקדים את המזוזות, ואילו משה הקדים את המשקוף. וזה תוכן דברי הכלי יקר ביישוב סתירה זו: הנה שתי המזוזות רומזים על מנהיגי אותו הדור – משה ואהרן, והמשקוף אשר משקיף על כל הברואים רומז על הקב"ה. והקדימה התורה את שתי המזוזות לפני המשקוף, כדי להורות שאי אפשר לידבק בקב"ה בטרם ידבק בצדיקי הדור – משה ואהרן. אולם משה ואהרן ביקשו לגדל את הקב"ה עליהם, ולכן הקדימו את המשקוף לפני המחיצות, עכ"ל. וכיצד נהגו ישראל בביצוע מצוה זו, גם זה מפורש בפסוק: 'וילכו ויעשו בני ישראל כאשר ציוה ה' את משה ואהרן' (שמות יב, כח), ופי' רש"י שם: 'להגיד שבחן של ישראל שלא הפילו דבר'. ויש להעיר, מה החידוש בכך שישראל קיימו את ציווי ה'. ברם לפי המבואר יש לומר, שהכתוב בא לגלות את עינינו – שישראל נהגו כאשר 'ציוה ה' את משה', והיינו שהקדימו את המזוזות לפני המשקוף ולא כפי שהורה להם משה, מפני שהבינו שהדרך לדביקות בקב"ה הרמוזה במשקוף, עוברת תחילה בדביקות במנהיגי הדור הרמזים 'בשתי המזוזות'. וזהו גודל השבח אשר שבחן הכתוב. הרי לפנינו גילוי מפורש, שאין דביקות בקב"ה בלא שקדמה לה דביקות בתלמידי חכמים, כשם שאין אמונה בה' בלי האמונה בצדיקי הדור, כמו שנאמר 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו' (שמות יד, לא).

ושוב מצאנו יסוד זה מפורש בתורה בדברי הכתוב: 'ומשה יקח את האוהל ונטה לו מחוץ למחנה וכו' והיה כל מבקש ה' יצא אל אוהל מועד אשר מחוץ למחנה' (שמות לג, ז). ובתלמוד ירושלמי (עירובין ה, א), הוסיפו לחדד בזה"ל: 'כל מבקש משה אין כתוב כאן, אלא כל מבקש ה', מלמד שכל מי שרואה פני זקן (משה) כאילו מקבל פני שכינה', עכ"ל. ויש לתמוה, וכי כבודו של משה הוא כבוד השכינה! ברם לדברינו יובן בפשיטות, שכן אי אפשר להגיע לדרגת 'מבקש ה'' מבלי שרואה תחילה 'פני משה'. וגדולה מזו מצאנו בגמ' (תענית יח, ב): 'שאלו לשלמה איזהו בן העולם הבא, אמר להם כל שכנגד זקניו כבוד'. הנה כי כן עין רואה, ששלמה המלך החכם מכל אדם קבע, שאי אפשר להגיע לדרגה של 'בן העולם הבא' בלעדי הדביקות בצדיקי הדור – 'נעז זקניו כבוד'!
ובזה יובן עומק תביעת רבותינו בגמ' (מכות כב, ב) אודות אותם טיפשים שהיו קמים בפני ספר תורה ולא היו קמים בפני תלמידי חכמים, יען כי הדביקות בת"ח הוא תנאי בל יעבור – לקיום התורה והדביקות בשכינה. והן הם דברי הגמ' (סנהדרין ק, א): 'כל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר השכינה', רוצה לומר כיון שהוא מהרהר אחר רבו, לא זו בלבד שלא יוכל לדבוק בשכינה, אלא גם יגיע לשפל המדרגה של 'מהרהר אחר השכינה', שהרי כבר נתבאר ששניהם תלויים זה בזה ואי אפשר להפרידם כלל ועיקר.

דבר העורך צבאות ה'

ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלושים שנה וארבע מאות שנה', צריך להבין למה נאמר 'שלושים שנה' נוספות על ה'ארבע מאות שנה' של גזירת בן הבתרים. מבאר ה'בן לאשרי' כתב בזהר ששורש שמות בני ישראל מ'שלושים' ההיכלות שבמלכות נפקין. וזהו דאיתא במסכת אבות המלכות נקנית בשלושים מעלות. והנה "ת"ל" גימטריה "נפש", ביציאת מצרים זכו עם ישראל בגלל המסירות נפש שהקב"ה הוסיף להם "נפש אלקית", ועד עכשיו היה להם רק "נפש הבהמית" כשאר בני נח. אומר הרבי הרי"צ את התואר "צבא" קיבלו בני ישראל ביציאת מצרים שנאמר 'יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים'. שנהגו כאנשי צבא מתוך מסירות נפש בכל התוקף הן בהגנה הן בהתקפה. ובעיקר על פי הוראת המצביאים 'משה ואהרן' ולא על פי הבנתם והשגתם.

ברכת לכת ליום ויבוא
הרב עוזיאל אדרי

רב המרכז הרפואי "סורוקה"
וק"ק "שבטי ישראל" שכונה יא' באר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים מדויק לבאר-שבע	יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	שבת קדש
עלות השחר	5:35	5:35	5:35	5:35	5:35	5:34	5:34
זמן טלית ותפילין	5:41	5:41	5:41	5:41	5:41	5:40	5:40
זריחה - תנ"ך החמה	6:44	6:44	6:44	6:44	6:44	6:44	6:44
סו"ק"ש לדעת מג"א	8:12	8:12	8:42	8:42	8:42	8:42	8:42
סו"ק"ש לתנאים ותנ"א	9:12	9:13	9:13	9:13	9:13	9:13	9:13
סו"ק ברכות ק"ש	10:04	10:04	10:04	10:04	10:04	10:05	10:05
תצוה יום ולילה	11:48	11:48	11:48	11:48	11:48	11:50	11:49
מנחה גדולה	12:18	12:18	12:18	12:19	12:19	12:21	12:20
פלג המנחה	16:06	16:07	16:07	16:07	16:07	16:10	16:09
שקיעה	16:58	16:59	17:00	17:00	17:00	17:03	17:02
צאת הכוכבים	17:11	17:11	17:12	17:13	17:13	17:16	17:15

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	בא
הפטרה:	הדבר אשר
כניסת השבת:	16:36
יציאת השבת:	17:28
רבנו תם:	18:00

ברכת הלבנה

חלל מיום שני בערב ח' שבט

סוף זמנה יום שני בערב ט"ו בשבט עד שעה 20:45

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

העלון טעון גניזה.

אורות הפרשה

לא כבורחים כלילה

'ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר' (יב, כב), כתב ה'צור המור' יציאת מצרים היא סמל לשחרור וחירות לכל העיתים ולכל הדורות, והיא הכנה למתן תורה שבו התגלה הקב"ה בדיבור "אנכי ה' אלוהיך אשר הוצאתי מארץ מצרים" ועל כן לא ייתכן שיציאת בני ישראל ממצרים תהיה כלילה והיה נראים כבורחים.

מצפים לגאולה

'ליל שימורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים, הוא הלילה הזה לה' שימורים לכל בני ישראל לדורותם' (יב, מב), אומר רבי צבי אלימלך שפירא **מדינוב** זע"א הקב"ה היה שומר ומצפה כביכול מתי יבוא הלילה של יציאת מצרים. וגם "הוא הלילה הזה לה", שימורים לכל בני ישראל לדורותם", וכן עתה בגלות המר הזה השם יתברך ובני ישראל שומרים ומצפים מתי יבוא הלילה של הגאולה העתידה.

גאולה ניסית

'ומלתם אותו אז יאכל בו' (יב, מד), כתב ה'קטורת סמים' בני ישראל נצטוו להימלא קודם צאתם ממצרים, כדי שלא ישמכו על כוחות עצמם. ייצאו נא כואבים וחלושים לדרך המדבר, ועל ידי כך יוכיחו את אמונתם ואת ביטחונם בה'.

אי אפשר להישאר בגלות

'כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתממה' (יב, לו), אומר רבי יעקב משה חרל"פ זע"א ברע האחרון של הגלות חשו והרגישו ישראל בעצמם שאין שום אפשרות להישאר במצרים ולו לעוד רגע. זהו "ולא יכלו להתממה". לכן הייתה היציאה בחיפזון כזה.

הטבע ביד ה'

'היום אתם יוצאים בחודש האביב' (יג, ז), אומר הרבי התרבות המצרית דגלה בפולחן כוחות הטבע, והטבע מגיע לשיאו באביב, שהוא תקופה של פריחת הטבע בכל הדרו ויופיו. לכן בחר הקב"ה בחודש זה דווקא להוציא את ישראל ממצרים, כדי להראות לעין כול שהטבע הוא רק כגרון ביד החוצב בו, ואין לו שום כוח משל עצמו.

פיו וליבו שווים

'ולכו עבדו את ה' כדברכם' (יב, לא), כתב ה'אילנות דחיי' עבודת השם שלכם תהיה "כדברכם" כפי הדברים שבפיכם. אל תהיו נאה דורשים ולא נאה מקיימים.

כל הניצוצות

'וינצלו את מצרים' (יב, לו), כתב בעל ה**תניא** זע"א בני ישראל ליקטו את כל ניצוצות הקדושה שהיו במצרים, ולא השאירו שם אפילו ניצוץ אחד. יציאת מצרים הייתה לא רק יציאה משעבוד גשמי לחירות גשמית, אלא גם יציאה מן המצרים הרוחניים לחירות רוחנית. בשעת יציאת מצרים, כאשר הרע שבנפשות ישראל עדיין היה בתוקפו, כי לא פסקה זוהמתם עד מתן תורה, היו מוכרחים לברוח מן הרע, בחיפזון, אבל לעתיד לבוא יעברו ה' את רוח הטומאה מן הארץ והרע יתבטל לגמרי, ולכן "לא בחיפזון תצאו".

מתוך הבניינים

'הוציאנו, מבית עבדים' (יג, יד), כתב ה'**דגל מחנה יהודה'** יש כאן רמז לדברי חז"ל שהמצרים שיקעו את ילדי ישראל בניין. זהו שטאמר "מבית עבדים" כלומר מ"היבית" הקב"ה הוציאנו מתוך הבתים, שילדינו לא ישוקעו ובאבני הבית.

בחוזק יד בגאולה הקרובה

'בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים' (יג, יד), אומר הרבי היציאה ממצרים בחוזק יד הייתה מכוונת לא רק נגד פרעה אלא גם כלפי ישראל. היו מי שהעדיפו להישאר במצרים, וה' הוציאם ממצרים על כורחם. וכשם שביציאת מצרים הוציא ה' גם את מי שלא רצו לצאת משם, כך יהיה בימינו הקב"ה יוציאנו "ממצרים" גם נגד רצונם של מי שרוצים להישאר בגלות.

הגאולה לא בחיפזון

'ואכלתם אותו בחיפזון' (יב, יא), כתב במדרש כאשר בני ישראל במצרים אכלו את הפסח, אכלו אותו בחיפזון, אבל לעתיד לבוא נאמר "כי לא בחיפזון תצאו ובמוסה לא תלכו". אומר הרבי יש להשתדל לקרב כל יהודי, גם מי שהוא 'ערום' מן המצוות, לתת לו מצוות להתעסק בהן. כי אמר שבגאולה העתידה לא ישאר שום יהודי בגלות, מחובתנו להשתדל שלכל יהודי ויהודי תהיה לפחות מצווה אחת, כדי שלא יהיה 'ערום', וזוה תלויה גאולת כלל ישראל.

מחצית הלילה

'ויהי בחצי הלילה וה' היכה כל בכור' (יב, כט), כתב האדמו"ר האמצעי זע"א לכן מכת בכורות הייתה בחצי הלילה דווקא, כי המחצית הראשונה של הלילה היא בחינת גבורה, והמחצית השנייה היא בחינת חסד. נמצא שברגע חצות הלילה נפגשים ומתאחדים סוף הארת הגבורה והתחלת הארת החסדים. בכל המכות באה רפואה למצרים, שהרי המכה סרה לאחר מכן, חוץ ממכת בכורות, שלא הייתה רפואה למכה זו. כי במכת בכורות הקב"ה רצה לשבור את קליפת מצרים ולבטלה כליל, ולכן לא הייתה רפואה אחרי מכה זו.

אורות הכשרות

ודע שאין כאן רק רמז ודרש מהתורה, אלא לעני"ד יסוד זה הוא מוכח ומבואר במצוות עשה דאורייתא. וכה הם דברי הגמ' (כתובות קיא, ב) עה"פ 'אחרי ה' אלוהיכם תלכו... ואותו תעבדו ובו תדבקו' (דברים יג, ה): וכי אפשר לאדם לידבק בשכינה, אלא כל המשיא בתו לתי"ח ועושה פרקמטיא לתי"ח והמהנה תי"ח מנכסיו – מעלה עליו הכתוב כאילו מדבק בשכינה'. הרי לפנינו מפורש, שהדביקות בחכמי הדור – היא למעשה הדרך היחידה בה יכול האדם להתעלות למדרגה הנשגבה של 'דביקות בשכינה'. ואמנם בגמ' סוטה (יד, א) פירשו דביקות זו בענין אחר, וז"ל: 'ימאי דכתיב אחרי ה' אלוהיכם תלכו, וכי אפשר לו לאדם להלך אחר השכינה, והלא כבר נאמר כי ה' אלוהיך אש אוכלה הוא. אלא להלך אחר מידותיו של הקב"ה, מה הוא מלביש ערומים אף אתה מלביש ערומים'... מכל מקום לעני"ד אין זה סתירה לדברי הגמ' בכתובות הנז', שכן יש לומר דהגמ' בכתובות היא תוספת ביאור לדברי הגמ' בסוטה, והיינו כיצד יוכל האדם להגיע למדרגה גדולה ונשגבה כל כך עד כדי דביקות 'במידותיו' של הקב"ה, הוי אומר עיי' שידבק בתי"ח וילמד מדרכו והנהגותיו בעבודת השי"ת.

ובזה אמרת לי ישיב הערה שהעירו חכמי המוסר, בשלמא על ידי הדביקות בתי"ח אפשר להגיע לידי דביקות בה' ממש, והיינו עיי' שילמד מתורתו והנהגותיו, וכבר אמרו גדול שימושה יותר מלימודה. אולם על ידי הדביקות במידותיו של הקב"ה היאך אפשר להתקרב ולהגיע עד כדי הדביקות בה' ממש, וכי על ידי הליכה בשווקים וברחובות כדי להיטיב עם הבריות אפשר להתקרב ולידבק בה' ממש. ולדברינו אין מקום לפליאה זו, שכן אין כאן שתי דרכים שונות של 'דביקות' בשי"ת, אלא דרך אחת היא!

ידועה אמרתו של הגאון רבי ברוך בער זצ"ל עה"פ (תהלים נא, יג) יורוח קדשך אל תיקח ממני – אלו גדולי התורה שבכל דור ודור! ועומק דבריו יובן, על פי הסברו המקורי בהבדל שבין חכמי התורה – לחכמי אומות העולם. דהנה טבע הוא באדם שכל שהוא מתרחק מהדבר, נראה בעיניו כקטן. ולכן כמרחק הדורות אשר בינם לבין חכמיהם, כך נראים חכמיהם בעיניהם כקטנים יותר, ואילו הם החכמים הגדולים. מה שאין כן אצל חכמי התורה, כל אחד מחזיק ורואה את עצמו קטן לעומת הדור הקודם, וכל דור שקדם גדול יותר. יען כי מעולם לא נתרחקו מהם, אלא אדרבה אנו דביקים בהם בעבותות של מסורת התורה מדור לדור. ועל כן, הגם שבדורנו לא קיבלנו תורה מהרמב"ם, אבל דרך הרשב"א וריטב"א, ואחריהם הר"ן ונימוקי יוסף וריב"ש וכו', הרי שאנו נותנים יד עד הרמב"ם ממש, ומעליו עד למשה רבינו ע"ה שקיבל מפי הגבורה. הנה כי כן, דעת גדולי הדור – היא למעשה דעת תורה שנמסרה מפי הגבורה. ושוב לא יפלא, מדוע אי אפשר לידבק בקב"ה מבלי שקדם לה הדביקות בחכמי הדור, כמבואר באורך מאמר זה.

בבית אבות אבות ואבות
הרב יהודה דרעי
הרב הראשי וראבי"ד באר-שבע

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע
מחלקת הכשרות

תושבי באר-שבע היקרים הרינו מודיעים כי פג תוקפם של תעודות הכשרות ביום ו' כז' טבת תשפ"ב (31.12.21) ובימים אלו חודשו תעודות הכשרות ולכן יש לדרוש תעודת כשרות מקורית בתוקף עם חתימה וחותמת בצירוף הלוגרמה

כמו כן הרינו מודיעים כי אין לסמוך על שילוט "כשר" אלא יש לדרוש "תעודת כשרות" מקורית בתוקף

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של מורנו המרא דאתרא הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א

הלכות ברכת הפירות - א'

ש - היו לפנינו כמה מיני פירות העץ, על איזה מהם יברך?

ת - אם היה ביניהם פרי משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, יש להקדימו על פני כל הפירות ומברך עליו ופטר שאר פירות שהיו מוגנים לפניו או שהיה בדעתו לאכלם. ואם היו כמה מיני פירות משבעת המינים, יקדים תחילת את החשוב שבהם, וזה סדר חשיבותם: חיטה, שעורה, זיתים, תמרים, ענבים, תאנים, רימונים. ואם לא היו לפניו פירות משבעת המינים, יקדים לברך על הפרי החביב עליו ופטר בו שאר פירות.

ש - היה שלחן ערוך לפניו ובו יין ומיני מוגנות, וכן פירות העץ והאדמה ומאכלים שברכתם שהכל נהיה בדברו, מהו סדר קדימתם?

ת - תחילה מברך על המוגנות, ואחר כך יברך על היין ופטר בו את כל המשקאות, ואחריו יברך על העץ לפי הסדר שנתבאר לעיל, ואחר כך יברך על פרי האדמה ויסיים באוכלים שחייבים עליהם ברכת שהכל נהיה בדברו.

ש - האם טוב לברך על הפרי בשלמותו או שעדיף לקלפו קודם הברכה?

ת - אם היה הפרי צריך קילוף כגון פירות הדר יש לקלפו קודם הברכה כדי שלא יפסיק בין ברכה לטעימה, והוא הדין אגוזים ושאר מינים הצריכים שבירה, יש לשברם קודם הברכה. וכן פירות שמצוי בהם תולעים כגון תאנים וכדומה, יש לפותחם קודם הברכה, שמה ימצא בהם תולעים ונמצא ברכתו לבטלה חיו. אך פרי יפה הנאכל עם קליפתו ואין חשש שמה התלעי, עדיף לברך עליו כשהוא שלם.

ש - קליפות פירות הדר מסוכרים או מצופים בשוקולד, מה ברכתם?

ת - קליפות פירות הדר כגון תפוזים וכדומה שעשו מהם מיני מרקחת, יש האומרים שמברך עליהם בורא פרי העץ, ויש אומרים בורא פרי האדמה, ויש אומרים שהכל נהיה בדברו שהוא ברכה המטרת את הכל, ובפרט בימינו שאין דרך לנטוע אילנות בשביל הקליפות אלא בעיקר בשביל הפרי. אבל קליפת האתרוג שעשאוה כמרקחת, מברך עליה בורא פרי העץ, מפני שקליפתו עבה והיא עיקר הפרי.

ש - פירות מרוסקים, מה ברכתם?

ת - פירות העץ או האדמה המרוסקים קצת באופן שעדיין ניכר צורתם, כגון תמרים או אבוקדו ובננה וכדומה אשר רוסקו במולג, פשוט שמברך עליהם את ברכתם המקורית. אך אם נימחו לגמרי כגון תפוחים ואגסים שנתבשלו ואח"כ נטחנו בבלנדר, יש אומרים שברכתם שהכל נהיה בדברו, ויש אומרים בורא פרי העץ וכן הוא עיקר מנהג הספרדים. ומכל מקום בעל נפש וירא שמים ייקח פרי שלם ויברך עליו ויכוון לפטור את הרוסק. אולם אם נתבשלו במים ושאר מיני תבלינים ונמחו לגמרי כגון ריבות למיניהם או מרק ירקות טחון שאין הירקות ניכרים בו, מברך שהכל נהיה בדברו.

ש - פירות שנכבשו ברידי הנקרא לזר, או מופקורן או חטיף ציפס וכדומה, מה ברכתם?

ת - פירות וירקות שנתעוותה צורתן ע"י מכש או רידיים או חוס וקלייה וכדומה, אף על פי שאבד תוארם ונשתנתה צורתם, אין ברכתם משתנה. לפיכך מברך על הלוך העשוי מפירות העץ - בורא פרי העץ ועל הפופקורן - בורא פרי האדמה, וכן על הציפס שנקלה אפילו דק מאוד באופן שאין ניכר צורתו - מברך בורא פרי האדמה.

ש - הכוסס או המטנן חטיים באופן שברכתם "בורא פרי האדמה", האם הם קודמים לברכת העץ?

ת - אמנם לפי המבואר לעיל חיטה קודמת לברכת פירות העץ ואפילו אם הם משבעת המינים. מכל מקום, זה דווקא כשברכתם "מוגנות" כגון שעשו מהם תבשיל או עוגה וכדומה. אבל הכוסס חטיים או המטנן (כדרך שנוהגים במקצת עדות), כיון שברכתם "בורא פרי האדמה" אינם קודמים לברכת העץ.

לקיים בנו חכמי ישראל

הציבור מתבקש להעתיק בתפילה עבור הרה"ג יוסף דהאן שליט"א בן רחל בתוך שאר חולי עמו ישראל והן אל כביר לא ימאס את תפילותינו.

דבר רבני השכונות

הרה"ג אברהם טריקי שליט"א רב שכונה ד' ורב "חברה קדישא" באר שבע

אל תאמין בעצמך עד יום מותך

"...ואנחנו לא נדע מה נעבד את ה' עד באנו שמה" (י, כו) על הפסוק הזה אומר בעל "חידושי הרי"ם" זצ"ל: אדם מסתובב בעולם הזה מרוצה מעצמו: אני מסודר! ב"ה, תורה למדתי, חסד עשיתי... נכון שיש דברים שעשיתי לא לשם שמים, אך אם ימנו את מצוותי יגלו כי מדובר באדם צדיק ובוודאי בשמים מחשיבים אותי לאחד מן האנשים שגן העדן שלהם מובטח. אך לא מחשבותי מחשבותיכם, האדם יכול לחשוב את עצמו כאחד מל"ו הצדיקים הנמצאים בעולם הזה, אך בפועל הוא פחות שבפחותים גם אם באמתחתו מצוות וחסדים, חלק מהמצוות וודאי נעשו לא לשם שמים. הצדקות שהוא נותן מיד הוא מאבד שחרם כי יתכן שגאוה ופרסום ללוו אליהם, על כן אל יהיה כל כך בטוח בזכויותיו. על כך נאמר: "ואנחנו לא נדע מה נעבד את ה' עד באנו שמה". מעשה נפלא ממחיש את הדברים ביתר שאת: יום אחד כשבא הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל למסור את השיעור בישיבת "פורת יוסף", פתח וסיפר לתלמידיו: "הלכתי הבקר אל הבנק בכוונה למשוך סכום כסף להוצאותיי, בטוח הייתי שיש לי בחשבוני סכום ניכר, מה מאוד הופתעתי כשהודיעני הפקיד כי אין לי בחשבון לזכותי אפילו לא אגורה אחת..." המשך הרב ואמר: "כמה מוסר השכל יש לי ללמוד מזה: הנה אדם מתהלך שליו ושאנן בעולם הזה, כשלבנו סמוך ובטוח בוודאות גמורה שיש בקרבו יראת שמים, ומובטח לו שהוא בן העולם הבא. מה רב הטוב הצפון לו שמה בעד מעשיו הטובים - אך באמת מי יודע? הלא יתכן שיתברר אז כי בהנאותיו מכבוד ושאר תענוגים בעוה"ז, הספיק האיש לנצל את כל ה"יתרה" שנוקפה לזכותו והתרושש לגמרי!! ובכלל יתכן שבבוא שעתו להתייצב בפני ב"ד של מעלה, יתברר שחשבונו היה מלכתחילה ריק מכל וכל... והלא אמרו חכמינו ז"ל: "אל תאמין בעצמך וכו'".

על כן אל יתהלך האדם שליו ושאנן אלא יחוש שחייב הוא בדיון וכל מעשה יכול להכריע את הכף. כל מעשה, כל מצווה יש בכוחה עדיין להציל. רבים מן האנשים בטוחים בצדקתם ואין להם ספק כי בעולם הבא מלאכי השרת ימתינו להם, אך כדאי מאוד להתכח כיוון שאנו לא נדע... עד בואנו שמה. והנה מצאנו את עצתו של הלל הזקן במסכת אבות: "ואל תאמן בעצמך עד יום מותך", בין בעניני הנהגתך בדרך הישר והטוב ובין בעניני אמונה - שאף על פי שהורגלת בהנהגה נכונה ובאמונה, דע שהיצר הרע אורב לפתחך, ונסיון העבר הוכיח כי אפילו גדולים שבגדולים נכשלו אפילו בערוב ימיהם ופרשו לדרך רעה, כיוחנן כהן גדול ששימש בכהונה גדולה שמונים שנה ולבסוף היה לצדוקי. לפיכך על האדם לעמוד על המשמר עד יומו האחרון. וכדי להמחיש זאת נביא מעשה בחסיד אחד שהיה יושב ומשנן לעצמו: "אל תאמין בעצמך עד עת זקנותך". בכך הדגיש כי אינו זקוק לעצתו של הלל, ואינו צריך לעמוד על המשמר עד יום מותו, אלא עד זקנותו ולא עד בכלל. זאת - לפי שהיה חסיד גדול, וישיש, והרגיש כי היצר הרע אינו יכל להפילו בתאוות העולם הזה. **זו"ל הקדושים מספרים, שמשמים רצו להראות לו כי אין לאדם לבטוח בעצמו עד יום מותו, ולפיכך נשלחה אליו רוח בדמות אשה יפה שעברה לפניו, והוא לא עמד בנסיון ובקש לחטוא בה. כשהתחזק, התחרט על חטאו, וצער רב תקפו. אמרה לו הרוח: אל תצטער כל כך, כי רוח אני ולא נכשלת באשה, אבל נשלחתי אליך משמים כדי להודיעך שעליך להשוות עצמך להנהגתם של חבריך, אשר נוהגים לפי הכלל: "אל תאמן בעצמך עד יום מותך". לכן אין האדם יכול לבטוח בעצמו כלל, ורמתו הרוחנית אינה מהוה ביטוח שלא יתדרדר, ולפיכך עליו לבקש רחמים מהש"ת שיעזרהו שלא יכשל, ולהתמיד בהזירותו להישמר מכל קירבה העלולה לגרום לכישלון. תורתנו, תורת אמת, מגלה לנו בכך, כי לכל אדם ניתנת הבחירה בכל יום ובכל רגע, להיות צדיק כמשה רבנו ע"ה או חלילה רשע כירבעם בן נבט. כי לכל אדם יש אפשרות בחירה בין טוב לרע בכל מקום ובכל זמן בכל עת ובכל שעה, במשך כל ימי חייו, עד הנשימה האחרונה. יזכנו הש"ת שנקשיב אך ורק לעצת היצר הטוב.**

ברכת אבות ליום ואבוק
הרב אברהם טריקי

המאמר נכתב לע"ג מו"א ועט"ר הגה"צ רבי יוסף שלמה טריקי זצ"ל בר עליא נלב"ע ט' שבט תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה

מי צריך לנוח

משלחת החסידים, שהגיעה אל אדמו"ר הזקן, רבי שניאורזלמן מליאדי, בעל התניא, לא ציפתה למענה כזה. הם באו כדי לשאול את פיו על כמה מועמדים למשרת רב הקהילה, אולם לתשובה שנתן להם לא ציפו.

בימים ההם התחזקה החסידות ברחבי רוסיה. בני תורה רבים נמשכו אל האור הנוצח ונעשו חסידים. אולם חיייהם לא היו קלים. גם ההתנגדות לחסידות החריפה. החסידים סבלו מרדיפות ומהצקות. המתקורבים לחסידות נידונו להרחקה ולביזיונות, ולעיתים אף לגרוע מזה.

במציאות זו הייתה לרב הקהילה חשיבות רבה. הוא שצריך להנהיג את בני עדתו לאתגרים הצפויים להם, מול הרדיפות וההצקות. הקהילה הזאת שכנה באחת הערים הגדולות, וביקשה להעמיד בראשה חסיד למדן ובעל יכולת הנהגה מתאימה.

לאחר שאדמו"ר הזקן שמע את שמות המועמדים המוצעים לתפקיד, הרים את ראשו ואמר: "קחו לכם לרב את פלוני בן פלוני".

נציגי הקהילה קפאו על מקומם בתדהמה. אותו רב היה תלמיד-חכם ויראשמים, אבל לא נמנה עם עדת החסידים. איך ייתכן שהרבי מציע להם להעמידו בראש קהילתם?

"אכן, ידוע לי", המשיך אדמו"ר הזקן, "כי רב זה אינו חסיד, אולם הוא למדן ויראשמים. ראוי שתיקחו אותו לרב".

לא הרהרו החסידים, ולאחר ששמעו את דבריו המפורשים עזבו את החדר בהכנעה ויצאו בחזרה לעירם, לבשר לחבריהם על הרב החדש.

המינוי עלה יפה. הרב זכה לכבוד מהחסידים, ואף הוא התאים את עצמו להליכותיהם. נוהג מיוחד עשה לו: בהעריכו את למדנותו המופלגת של אדמו"ר הזקן, שכבר נודעה בעולם, היה עולה מדי שנה בשנה לליאדי.

הוא היה מביא עמו את השאלות שהצטברו אצלו במשך השנה, שוטחן לפני הרבי, והרבי היה משיבו דבר דבור על אופניו. הרב היה חוזר מרוצה מביקורו בליאדי, ומוסיף להנהיג את עדתו ברמה.

אבל כבד ירד על קהילות החסידים ועל כללי ישראל, בהגיע הבשורה המרה על הסתלקותו של אדמו"ר הזקן בשנת תקע"ג. גם לרב קהילה זו גרמה הבשורה שיברון לב עמוק. הוא היה עטוף יגון וביכה מרה את ההסתלקות, אף יותר מהחסידים.

הייתה לו סיבה טובה לבכות. עד עתה היה מפנה אל אדמו"ר הזקן את כל שאלותיו וספקותיו, והרבי, באונותו העצומה, היה פותר לו הכול. מה יעשה עכשיו?

לא עבר זמן רב וקהילות החסידים התבשרו על עלייתו של בן הרבי, רבי דובער שניאורי, 'אדמו"ר האמצעי', למלא את מקום אביו, החסידים התקשרו אליו בכל נשמתם, באותה נאמנות שדבקו בה כאביו הגדול.

ב' שבת, תשפ"ב
לסדר "ולכל בני ישראל היה אור במושבבתם"

קריאת קודש

אנו הח"מ רבני השכונות והקהילות פעה"ק באר שבע יע"א, בראשות המרא דאתרא כב' מורנו ורבנו הדגול הגאון רבי יהודה דרעי שליט"א, החלטנו לפעול בקרב שומעי לקחינו די בכל אתר ואתר ברוח החלטת מועצת הרבנות הראשית לישראל וקריאתם של גדולי ומאורי הדור שליט"א, שיש לסמוך אך ורק על גופי כשרות הפועלים בתיאום ואישור הרבנות המקומית, וזאת בדרכי נועם ובהסברה נכונה ונחושה בכל הדרשות והשיעורים לפחות עד חג הפסח הבעל"ט, **עד אשר ידע הציבור להיזהר שבכל מקום אשר אין מופיע בו תעודה רשמית של הרבנות באר שבע, הרי שהמקום לא ממוקח כלל על ידי ואין עליה שום אחריות על הכשרות שם!**

ולשומעים ינעם ועליהם תבוא ברכת טוב ולא תבוא חלילה שום תקלה לידיהם.

וע"ז באנו עה"ח היום
לפי סדר א-ב

הרב יהודה דרעי	הרב פנחס אליהו אבוחצירא
הרב שלמה אמסלם	הרב יוסף דהאן
הרב ישראל חדאד	הרב אברהם טריקי
הרב ירום כהן	הרב שמעון כהן
הרב אברהם מאמאן	הרב אליעזר מנגשה
הרב יעקב נמש	הרב מאיר סויסא
הרב עוזיאל אדרי	הרב רון אל אהרון
הרב שאר ישוב אחרר	הרב מזרר בהיינה
הרב נתנאל סנדרו בוחניק	הרב יוסף בוטבול
הרב אלעזר ביטון	הרב יוסף חיים בצרי
הרב דוד גבריאלי	הרב אביעזר גואטה
הרב זלמן גורליק	הרב יצחק דהאן
הרב אברהם ואזאנא	הרב דוד זכריה הלוי ולס
הרב יוסף זאדה	הרב דוד חדד
הרב יחד חדד	הרב אליהו חורי
הרב לוי חיימוב	הרב חיים טויטו
הרב מנחם כהן	הרב מיכאל להיאני
הרב יגאל לוי	הרב אורי מוסאי
הרב חנניה מלכה	הרב שלמה ממן
הרב אורן מזרית	הרב יהודה צומעי
הרב גד רווח	הרב משה אריאל הכהן רוט

כבר בנעוריו הפליא רבי דובער את כל רואיו בלמדנותו ובשקידתו המופלגת. הוא היה מופשט לחלוטין מענייני העולם. העיד עליו אביו באונו מחמתו, רבי לויצחק מברדיצ'ב, כי נשמת בנו באה מעולם גבוה, שכל שבילי העולמות העליונים נהירים לפניו, וכי עבודתו היא כאחד הצדיקים הגדולים.

עם זה, גאונותו של אדמו"ר האמצעי בחלק ה'ננלה' של התורה לא הייתה ידועה. שכן הוא התמסר בכל כוחותיו להרבות את אור החסידות בריבוי עצום של מאמרים וכתבים.

הרב המדובר נקלע להתלבטות קשה. מעולם לא שמע על למדנותו של הרבי הצעיר, והלוא אין הוא חסיד להאמין שכך הוא... מה יעשה? האם ייסע אל אדמו"ר האמצעי, כפי שנהג לנסוע אל אביו? ואם ייסע, האם יטחטח לפניו את שאלותיו?

כרב לעדת חסידים מוכרח הוא לנסוע. אולם אם ישאל את הרבי שאלות קשות, והרבי לא ידע לענות, זה יהיה ביוזון לרבי, ואם לא ישאל, גם בזה יש העדר הכבוד.

יום אחד נודע לרב כי אדמו"ר האמצעי עושה את מסעו בקהילות החסידים, ובקרוב יבוא גם לעירו. במוחו הגה תכנית: כאשר יבוא הרבי לעיר, יהיה גם הוא בין הבאים לתת לו שלום, וימסור לו בכתב את כל ספקותיו שהצטברו אצלו. אך מיד יאמר לו כי מכיון שזה עתה בא מהדרך, ובודאי הוא זקוק למנוחה, יוכל להשיב לו אחרייך...

אם הרבי לא ידע מה לענות, חשב הרב בליבו, ודאי לא יחפש אותי. ואילו אני אעשה עצמי כלא זוכר, והכול יבוא על מקומו בשלום.

בבוא היום, כאשר בא אדמו"ר האמצעי אל העיר, מיהר הרב לעשות כפי שתכנן. הוא ניגש אל הרבי ומסר לו את הפתק ובו השאלות.

עוד בטרם הספיק לומר דבר, מיד החל אדמו"ר האמצעי להשיבו על כל שאלותיו בגאונות ובחריפות עצומה, עד שהרב עמד מכולכל לגמרי.

בראות הרבי את הרב משתומם ואינו מבין את דבריו, אמר לו בחייוך: "נראה שאינך רענן די הצורך, אולי כדאי שתלך לנוח מעט ואחרייך נדבר..."

ואכן, כעבור זמןמה נדרש הרבי לכל שאלותיו ופתר אותן אחת לאחת. בדבר אחד אף הראה לרב כי טעה טעות חמורה שאינה הולמת רב.

מאז נהפך גם הרב לחסיד נלהב של אדמו"ר האמצעי, ונסע אליו מדי שנה בשנה. כפי שנהג בימי אביו.

לעילוי נשמת
הרב יוסף שלמה טריקי ז"ל
בר עליה ז"ל
והרבנית רחל טריקי ע"ה
בת סימי ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.

שבת שלום

